

DE STENEN BANK

KWARTAALBLAD VAN DE VERENIGING
DORPSBELANG HEES

JAARGANG 6
SEPTEMBER 1996

Industrieterrein Nijmegen-West

Dit keer leek het ons als redactie leuk om de gehele inhoud van de "Stenen Bank" te richten op het Industrieterrein Nijmegen-West. Wij hebben er een themanummer van gemaakt, in de hoop u wellicht wat nieuws te vertellen over dit veelzijdige gebied dat zo dicht bij onze woningen ligt. In de afgelopen 6 jaar is er geregeld over geschreven met name over de bedrijven die overlast veroorzaakten of die zich niet aan allerlei regelgevingen hielden. In deze "Stenen Bank" zijn in totaal 38 bedrijven in kaart gebracht. Wij hebben de keuze gemaakt om over 5 bedrijven wat meer te vertellen. Mede met hulp van "externen" is dit aardig gelukt, waarvoor onze dank. Van onze vaste rubriek "In de schijnwerper" is dit keer een leuk interview gemaakt.

Toepasselijk te vermelden is het milieuklachtencentrum van de provincie Gelderland in Arnhem. Mocht u een klacht hebben dan kunt u 24 uur per dag deze klacht melden. Na kantooruren kunt een bandje inspreken. Ook voor informatie is dit centrum tijdens kantooruren te bereiken. Het telefoonnummer is **026-3599999**.

Verder kennen we een meldpunt over gezondheidsklachten. Als u gezondheidsklachten heeft die volgens u het gevolg zijn van verontreinigingen, hinder of anderszins, kunt u contact opnemen met de meldpuntbeheerder van de provincie Gelderland.

De meldingen worden geanalyseerd door deskundigen van de Stichting Gezondheid en Milieu. Het telefoonnummer is **03420-90734**.

Ook voor nadere informatie of voor het verkrijgen van foldermateriaal is er een telefoonnummer: **045-710420**.

Wij hopen dat u veel plezier mag beleven aan deze speciale uitgave.

E.B.

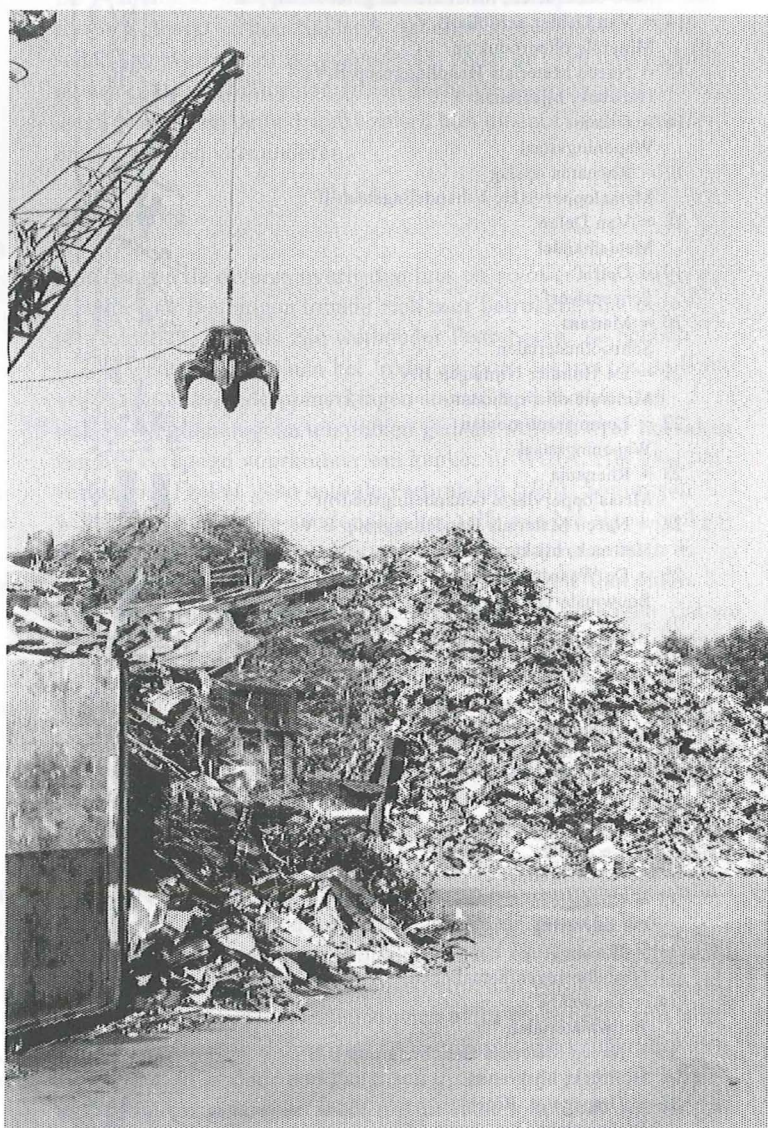
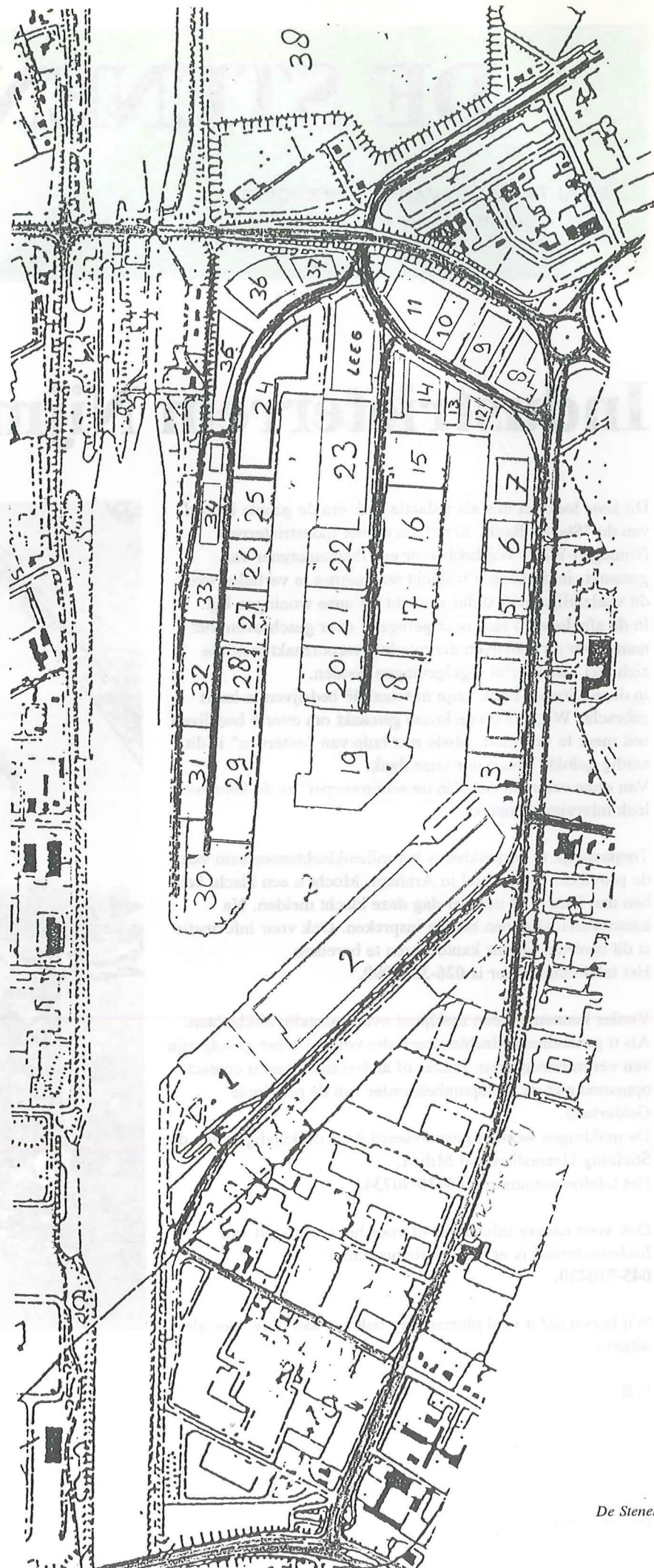

Foto L.J.

- 1 = Hickson Garant B.V.
Houtconserveringsbedrijf
- 2 = KNP Leykam
Papierfabriek
- 3 = Nijmeegse Beton Centrale
Beton
- 4 = Boesewinkel
Asfaltfabriek
- 5 = Neerbosch
Bouwmaterialen
- 6 = Gamma
Doe't zelf artikelen
- 7 = Van Vliet B.V.
Machinebouw / Constructiebedrijf
- 8 = Protempo
Wielen-assen-en landbouwtechniek
- 9 = Emmerik
Hout-en Plaatmaterialen
- 10 = Hyster
Heftruck, hijskranen
- 11 = Nacco Materials Handlinggroup B.V.
Heftruck, hijskranen
- 12 = Emmerik
Hout-en Plaatmaterialen
- 13 = Velba
Auto-onderdelen, materialen en gereedschappen
- 14 = Van Gelder aardolie B.V.
Minerale olieprodukten
- 15 = Nacco Materials Handlinggroup B.V.
Heftruck, hijskranen
- 16 = Dikema
Wapeningsstaal
- 17 = Rhenania opslag
Metaaloppervlakte behandelingsbedrijf
- 18 = Van Dalen
Metaalhandel
- 19 = Gelria
Scheepswerf
- 20 = Martens
Schrootmaterialen
- 21 = De Humber Nijmegen B.V.
Minerale olieprodukten
- 22 = Lommarent/montan
Wapeningsstaal
- 23 = Rhenania
Metaaloppervlakte behandelingsbedrijf
- 24 = Nacco Materials Handlinggroup B.V.
Heftruck, hijskranen
- 25 = De Waardt/Lauwaars
Bouwmaterialen
- 26 = ??
- 27 = ABC Nijmegen
Bouwmaterialen
- 28 = Van Gelder aardolie B.V.
Minerale olieprodukten
- 29 = De Ruiter B.V.
Schroot/shredder
- 30 = Nijol B.V.
Minerale olieprodukten
- 31 = De Ruiter
Schroot/shredder
- 32 = Chemclean
Oliezuivering
- 33 = Bouten
Grondboringen/bemalingen
- 34 = Lauwaars
Bouwmaterialen
- 35 = Nacco Materials Handlinggroup B.V.
Heftruck, hijskranen
- 36 = Draper v.d. Broek
Wooninrichting
- 37 = Theo Lamers
Motorrijwielen
- 38 = Epon
Energievoorziening

De Stenen Bank

Industriegebied rond Nijmegen snel saneren

In de Gelderlander van 7 maart 1996 is het volgende artikel gepubliceerd van dr. J.W. Copius Peereboom.

De milieuverontreiniging met kankerverwekkende stoffen is de laatste decennia rond Beuningen, Weurt en Nijmegen de pan uitgerezen, maar van de rapporten die daarover verschenen zijn, is de aandacht volgens dr. J.W. Copius Peereboom te veel uitgegaan naar het verkeerde rapport, waaruit bovendien te snel de verkeerde conclusies zijn getrokken. Er is wel degelijk sprake van een alarmerende situatie.

Veel publiciteit is besteed aan de rapporten over de gezondheid in de regio Beuningen/Nijmegen. Het zijn twee rapporten: het eerste 'rode' rapport handelde over de epidemiologische gezondheidsaspecten en het tweede, 'groene', over de uitstoot van gifstoffen in het hele industriegebied Beuningen/Nijmegen (B/N). Dit groene rapport bevat voornamelijk een opsomming van gifstoffen die daar in de lucht voorkomen. Ten onrechte is de nadruk sterk naar het eerste rapport uitgegaan. De wetenschappelijk-maatschappelijke waarde daarvan is beperkt. Men kan uit dit rapport gemakkelijk concluderen dat er wetenschappelijk weinig te zeggen is over gezondheidsschade. Geheel ten onrechte.

Extra sterfte

Vooral in Weurt blijkt een hoge extra oversterfte aan kanker, namelijk 36 procent; vorig jaar was dat 50 procent. In het grotere Beuningen is daar 25 procent extra kankersterfte en bij Nijmeegse mannen 15 procent. Bij een indeling naar postcode bedroeg in 'Weurt plus een aan Weurt grenzend deel van Nijmegen' de extra longkankersterfte bij mannen 77 procent. In dat gebied scoorden de vrouwen nog hoger: 136 procent oversterfte. Ook in de combinatie 'Weurt plus woonkern Beuningen' scoorden de vrouwen hoog met 113 procent oversterfte aan longkanker. In een deel van Nijmegen, postcode 6546, bleek de oversterfte aan kanker bij mannen 46 procent. Bij longkanker was dat nog hoger: 116 procent voor mannen en 128 procent voor vrouwen. Ook in Beuningen is er zo'n hoge oversterfte door longkanker bij vrouwen van 174 procent. Een dergelijke oversterfte, voor een groot deel veroorzaakt door luchtverontreiniging ten gevolge van belasting met kanker-verwekkende stoffen is in ons land nog niet voorgekomen. Genoeg reden voor zeer grote ongerustheid. In het tweede provinciale rapport staan onthutsende gegevens. Niet minder dan veertig bedrijven in het Beuningen/Nijmegen-industriegebied vertonen een uitstoot van kankerverwekkende gifstoffen. Daarbij vertonen zestien bedrijven een uitstoot van het zeer kankerverwekkende chroom 6+ en van het leukemie veroorzakende benzeen; veertien bedrijven een uitstoot van arseen en cadmium, eveneens kankerverwekkend. Niet minder dan zes bedrijven vertonen emissie van het uiterst giftige dioxine. Deze laatste stof kan niet alleen leiden tot kanker, maar eveneens schade veroorzaken aan het immuunstelsel, het zenuwstelsel en het hormoonstelsel. De uitstoot van alle kankerverwekkende

De Stenen Bank

stoffen dient zo snel mogelijk gesaneerd te worden. Ook komen er redelijke hoge concentraties stof voor. Uit een drietal TNO-rapporten (uit 1986) blijken veel mensen in Beuningen al jarenlang te klagen over vervuiling van hun straten, huizen, wasgoed en auto's met een hinderlijke stoflaag. Dit industriestof is agressief en bevatte toen al giftige industriële stoffen. De concentraties fijn stof in de lucht zijn hoog: 30-70 microgram per kubieke meter lucht. Volgens recente onderzoeken zijn de kleine stofdeeltjes, het zogenaamde 'fijn stof' (PM10), schadelijker dan men dacht. De fijne stofdeeltjes dringen diep in de longen door en veroorzaken daar allergische en ontstekingsreacties. De gezondheidsraad heeft in oktober 1995 een aparte studie aan fijn stof gewijd en concludeerde dat elke hoeveelheid fijn stof schadelijk werkt voor de gezondheid, zodat er geen onschadelijk niveau bestaat. De normen zullen derhalve waarschijnlijk verlaagd worden en de bedrijven zullen hun uitstoot dienovereenkomstig moeten verminderen.

Rookgedrag

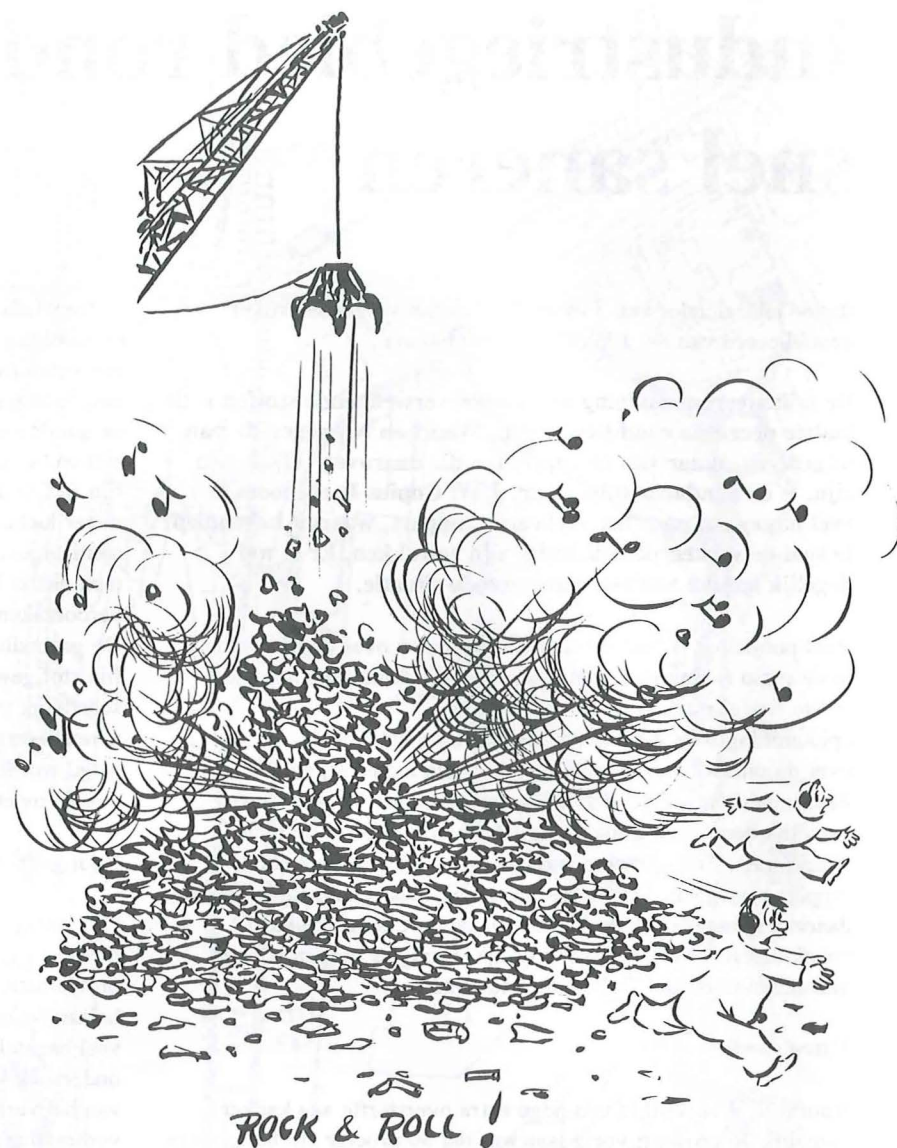
Hoe denken de diverse overheden hier en nu over? De burgemeester van Beuningen toonde zich zeer betrokken met deze problematiek, evenals zijn wethouder Peereboom. Ze hebben helaas weinig houvast aan het 'rode' rapport, waarin ten onrechte veel bagatelliserende opmerkingen staan: "op basis van het onderzoek kunnen geen uitspraken gedaan worden over oorzaken van het verhoogd voorkomen van kanker in Weurt. Het gaat om verbranden, zeker geen causale verbanden (p26). Sommigen wijten de extra sterfte aan longkanker zelfs aan het eigen rookgedrag. Of aan de algemene leefwijze. Maar waarom zouden de Weurtenaren zoveel meer roken of 'slechter leven' dan elders? Velen hebben wethouder Hompe op tv horen verkondigen, dat we nog niet weten wat de oorzaak van de extra kankersterfte is, maar "er is geen reden om niet meer ongerust te zijn". Kennelijk mogen we wel ongerust zijn, maar vanwaar die dubbele ontkenning? De arts/onderzoeker Van den Hazel vindt het weinig waarschijnlijk dat de geconstateerde extra kankersterfte verklaard kan worden door de uitstoot van kankerverwekkende stoffen, "omdat er geen vastomlijnde lokatie is aan te geven waar er een verhoogde kankersterfte optreedt". Dit lijkt een onbegrijpelijke uitspraak. In een normale populatie zullen allerlei mensen door elkaar wonen: de zeer sterken, waarbij het organisme door middel van het immuunstelsel eventueel optredende kankercellen gemakkelijk kan vernietigen dan de meer zwakkeren. De laatsten kunnen extra onderhevig zijn aan kanker, bijvoorbeeld door een hoge opname van kankerverwekkende stoffen of door een genetisch grotere gevoeligheid. Maar deze zwakkeren hoeven zeker niet in elkaars buurt te wonen. Van dioxinen, andere chloorhoudende stoffen, sommige bestrijdingsmiddelen, PCB's en PAK's is inmiddels wetenschappelijk voldoende bewezen dat ze schadelijk inwerken op het immuunstelsel. Een bekende immunotoxicologische onderzoeker in ons land, Vos, hoogleraar te Utrecht, heeft tijdens een internationaal dioxinecongres ook erkend dat dioxinen bij pasgeborenen schade-

lijk kunnen werken op het zich ontwikkelende immuunstelsel. De toxicoloog dr. Brouwer van de LUW Wageningen, heeft dit recent in een uitvoerig overzichtsrapport nog bevestigd.

Volgens het 'rode' rapport zou er echter geen relatie zijn tussen de aanwezigheid van kankerverwekkende stoffen in de lucht en de extra kankersterfte. Een directe koppeling tussen de industrie en het aantal kankergevallen is echter op het ogenblik niet te maken (volgens een tv-uitzending). Onderzoeker Van den Hazel stelt dat in het algemeen slechts 5% van de kankergevallen door omgevingsfactoren zou worden veroorzaakt. Hij refereert aan een nogal oude epidemiologische studie van de Engelse onderzoekers Doll en Peto, waarbij destijds eerder cirkelredeneringen dan harde gegevens hebben gepresenteerd. In de VS heeft die studie dan ook veel kritiek ontmoet. Derhalve een weinig geloofwaardige bron; een duidelijke onderschatting.

Wij mogen wel concluderen dat de luchtvervuiling door kankerverwekkende stoffen de laatste decennia in het Beuningen/Nijmegen industriegebied de pan is uitgerezen. een spoedige sanering is gewenst, vooral met het oog op de gezondheid van de bevolking ter plekke. Bij zulke onderzoeken is een uitvoerig beraad tussen de diverse deskundigen en bevolking gewenst. Milieutoxicologen en milieu-epidemiologen zouden eindelijk eens vooraf tezamen een optimaal onderzoekprogramma moeten stellen.

Dr. J.W. Copius Peereboom
(milieukundige/toxicoloog)

VAN DE VOORZITTER

Recycling

De laatste tijd hoor ik nogal eens een reclamespotje op de radio over recycling. Recycling is mooi en als we dat maar vooral blijven doen, dan gaat het met ons milieu de goede kant op, zegt het spotje.

Is dat wel zo?

Neem nou het blikje fris. Zeer ruim voorhanden. Er is vrijwel geen enkel openbaar verkooppunt van frisdranken dat nog fris in kleine flesjes aanbiedt. Het wordt ons dus, op straffe van verdorping, gewoon opgedrongen. Kunnen we dat blikje terugbrengen bij de leverancier? Ik weet het niet, ik koop nooit fris in blik. Maar stel dat.

Dan gaat het blikje naar een speciaal daarvoor gebouwde fabriek om weer puur aluminium te worden.

Hoeven er dan geen nieuwe blikjes van nieuw aluminium meer geproduceerd te worden?

Was dat maar waar. Die produktiestroom gaat onverminderd door. Per saldo worden we er dus niet veel beter van. Dat het milieu veel meer gebaat zou zijn bij de herintroductie van het

flesje met statiegeld, dan met eerst een milieuvervuilende fabriek te bouwen om van aluminium blikjes te maken en vervolgens een milieuvervuilende fabriek te bouwen om van die blikjes weer aluminium te maken, dat moet voor de milieubeleidsmakers van onze overheid hogere wiskunde zijn.

Ons industrieterrein staat vol met bedrijven die bijna allemaal het woord recycling in hun vergunning hebben.

Boesewinkel "recycleert" oud asfalt. Niemand van overheidswege die erover rept dat dat oude asfalt schadelijke stoffen bevat.

De Ruyter "recycleert" autowrakken tot oud ijzer. Maar niemand van overheidswege die iets zegt over de vervuilende manier waarop dat gebeurt.

De Epon verstoekt geïmpregneerd hout, dat vol met zware metalen zit. Niemand van overheidswege die zegt dat daardoor dioxines gevormd worden, die er voordien niet waren.

Ik bedoel maar.

Wat kunnen we tegenwoordig nog geloven? Dat al die bedrijven zo goed voor ons milieu bezig zijn, zoals de vergunningverleners ons vertellen? Zitten er vaak niet heel andere belangen achter?

Recycling mag in theorie aardig klinken. In de praktijk wordt vaak gewoon weer nieuwe vervuiling gecreëerd.

De beste oplossing, bestrijding aan de bron, is voor onze overheid kennelijk te moeilijk, te lastig, te politiek gevoelig, te economisch onaantrekkelijk, te bedrijvenonvriendelijk, te ... ach, als ik dat spotje weer hoor, hou ik mijn oren maar dicht.

Bea van Zijl de Jong-
Lodenstein

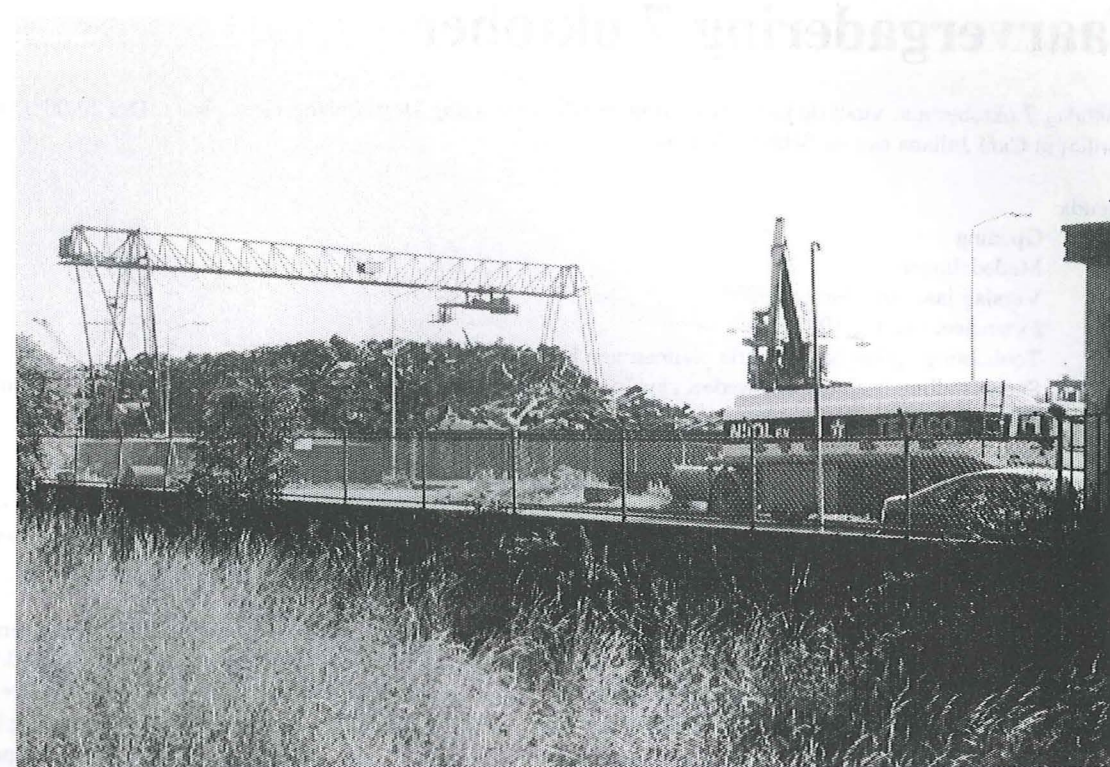

Foto L.J.

ERGOMAGNETIC® LINE

DE NIEUWE FIETSTRAINERS VAN TUNTURI

De nieuwe fietstrainer-ergometers van Tunturi helpen uw conditie, juist nu op peil te houden. De elektronische monitor en hartslagmeter meten nauwkeurig uw voortgang, motiveren en maken thuis trainen plezieriger en effectiever dan ooit.

- comfortabel nieuw zadel • Fins kwaliteits design
- elektronische monitor • Polar-hartslagontvanger
- soepel en geruisloos fietsen • lage instap • slipvrije tandriem garandeert betrouwbare overbrenging

Voel je lekker,
voel je beter,
doe Tunturi!

TUNTURI®
First in fitness

TEST
de nieuwe
ErgoMagnetic®
Line bij:

j.thoonen

FIETS
& FITNESS

Dennenstraat 69
Nijmegen
Tel: 3770006

MULTI CYCLE
een fijne fiets

BATAVUS

boeketterie
bloemisterij

Hutting

KERKSTRAAT 187 - 6543 KJ NIJMEGEN - TEL. 080-770336

Jaarvergadering 7 oktober

Maandag 7 oktober a.s. vindt de jaarvergadering van de Vereniging Dorpsbelang Hees plaats. Om 20.00 u. zal de vergadering geopend worden in Café Juliana aan de Schependomlaan.

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen
3. Verslag jaarvergadering 1995*
4. Financieel verslag 1995*
5. Toelichting op het beleid en de plannen van het bestuur door de voorzitter
6. Samenstelling bestuur: afgetreden zijn Jos Hekking en Gerard Hermans, toegetreden zijn Eric Beumer, Hotze Bleeker, Loek Janssen en Henk Pesch
7. Rondvraag

* Zowel het verslag van de jaarvergadering 1995 als het financieel verslag liggen vanaf een half uur voor de vergadering ter beschikking in Café Juliana. Mocht U al eerder over de verslagen willen beschikken, dan vragen wij U contact op te nemen met de secretaris, de heer Henk Pesch, Meloenstraat 12, tel. 3772414.

Natuurlijk is er voldoende gelegenheid tijdens de vergadering vragen te stellen en suggesties te doen. Na een korte pauze zal de heer Wim de Mul op aanstekelijke wijze resultaten van de opgravingen in en rondom Nijmegen presenteren. Wim de Mul is lid van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland en weet als weinig anderen belangstellenden aanschouwelijk te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de archeologie in Nijmegen. Kortom een reden te meer voor U als lid om de jaarvergadering bij te wonen. We verwachten dat de vergadering omstreeks 22.30 u. afgesloten zal worden, waarna er nog gelegenheid is om even na te praten.

Tot 7 oktober!

L.J.

Orthopedagogisch Adviesbureau

Diagnostisch onderzoek en begeleiding van kinderen, middelbare scholieren en volwassenen met leer- en studieproblemen. Deze problemen kunnen van invloed zijn op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de betreffende persoon (bijv. het zelfvertrouwen en de motivatie).

Voor nadere informatie kunt U zich wenden tot:

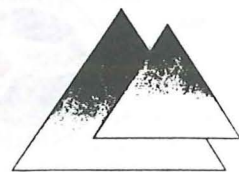
Drs. G. Pieters-Mestrom,
Orthopedagoge (lid NVO/WEP)
Korte Bredestraat 59
6543 ZP Nijmegen
Tel: 024 - 3782314

ADVOCATENKANTOOR Mr J.P.M. van der Horst

Henry Dunantstraat 22
6543 KR Nijmegen

U kunt voor alle juridische bijstand bij mij terecht, na telefonische afspraak

Tel.: 024 - 3785841

DUIN

Administratie & belastingadviesbureau

- * Lasten voorkomen of beperkt houden
- * We doen graag een "second opinion"

Korte Bredestraat 61 6543 ZP Nijmegen
024-3781691

Boesewinkel

Het bedrijf Boesewinkel ontgaat niemand. Het hoge witte gebouw aan de Energieweg torent overal bovenuit. De gemeente heeft enkele jaren geleden zelf in een nota vastgelegd dat het zicht vanuit Hees op de toenmalige bedrijven niet bepaald fraai was en verbetering behoefde. Maar de nota werd schielijk opzij geschoven, toen Boesewinkel een nieuwe fabriek wilde, die aanzienlijk groter en hoger was dan de oude.

De hele gang van zaken rond de bouw van deze nieuwe fabriek laat zien dat zowel de gemeente Nijmegen als de provincie Gelderland, waar het Boesewinkel betrof, het niet zo nauw namen met de wet. Er werd met hun toestemming illegaal gebouwd en illegaal gewerkt. Van de door de rechter opgelegde bouwstop trok Boesewinkel zich weinig aan en bouwde door.

De overheid greep niet in. Onze verzoeken werden genegeerd. De provincie probeerde de bouwstop, opgelegd omdat er geen milieuvergunning was, te doorbreken door uiterst twijfelachtig te werk te gaan. De Raad van State heeft intussen overal haar veto over uitgesproken. Eerst over de gedoogverklaring die de milieuvergunning zou moeten vervangen en een dezer dagen ook over de melding die hetzelfde doel diende. Vooral bij de melding is de provincie uiterst laakbaar en achterbaks te werk gegaan. Het besluit omtrent de melding hield men welbewust achter, wetende dat wij dan naar de Raad van State zouden gaan en zeer waarschijnlijk daar in het gelijk gesteld zouden worden. Toen wij achter de handelwijze van de provincie kwamen, was het voor de bouwstop te laat. De rechtbank moest de bouwstop opheffen en zo kon Boesewinkel de fabriek afbouwen en in werking stellen.

Tegen de nieuwe fabriek lopen nog o.a. de volgende procedures: het schorsingsverzoek en beroepsschrift tegen de nieuwe installatie en ook het beroepsschrift tegen de bouwvergunning. Daarnaast hebben we bezwaren gemaakt tegen het vaststellen van een hoger aantal decibellen dan wettelijk is toegestaan. Die decibellen zijn voornamelijk afkomstig van de puinbreker, een van de nevenactiviteiten van Boesewinkel. De puinbreker is nooit vergund, maar is door de provincie via een omweg in een al lopende vergunningsprocedure gesmokkeld. De Raad van State moet zich hier nog over uitspreken.

Boesewinkel zit al enige tientallen jaren op het industrieterrein. De vervuiling nam met de jaren toe. Vooral toen men oud asfalt weer ging hergebruiken. De bergen oud asfalt en ander puin veroorzaken veel stof. Daarnaast is de asfaltstank nog steeds niet voorbij. De provincie blijft desondanks beweren doet de nieuwe fabriek beter is voor het milieu en minder lawaai maakt. Maar waarom dan ontheffing aanvragen van de maximaal toegestane geluidssterkte? Daarnaast hebben de stankvoorschriften weinig effect. Verder is de controle op naleving van de voorschriften door de provincie minimaal.

Boesewinkel is een van de grootste vervuilers in onze direct nabijheid. Er wordt per jaar ongeveer 250.000 ton asfalt geproduceerd. Een fabriek van deze omvang zou door een milieubewuste overheid nooit op zo'n korte afstand van woningen getolereerd worden.

Van een van onze leden kregen wij de suggestie om, als er aan de fabriek toch niets meer te doen is, snelgroeiende populieren langs het bedrijf aan de kant van de Energieweg te laten plaatsen. Bij voorbeeld door Boesewinkel zelf op een strookje eigen grond langs de weg. Een bedrijf met een beetje inlevingsvermogen voor wat het de omgeving aandoet, zal deze suggestie het overwegen waard vinden.

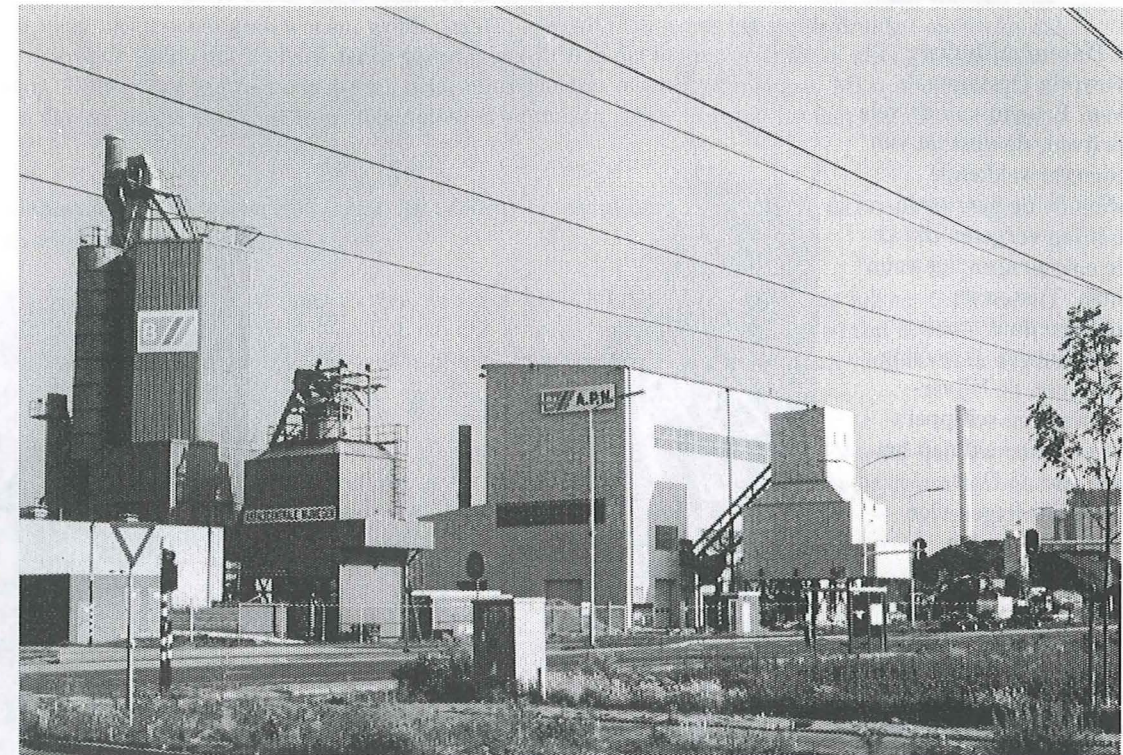

Foto L.J.

Dan had je hier maar niet moeten gaan wonen

Het Haven- en Indus trieterrein Oostkanaal-haven. Bekend van de vele bedrijven, de uitstoot van kankerverwekkende stoffen en de herrie. Je zou bijna vergeten dat er hier ook mensen "gewoon" wonen. Tussen de bedrijven door staan enkele huizen, jarenlang was er aan de Nijverheidsweg een schippers-café en helemaal aan het einde van de Oostkanaaldijk liggen vier boten: een van het scheepvaartbedrijf Daanen, twee olie-boten en het woonschip Orca van Albert en Diederika van Well. Albert komt uit Nijmegen, Diederika is op een schip opgegroeid: haar vader (zoon van een boer uit Weesp) werd binnenschipper. Dus het was niet helemaal vreemd toen Albert en Diederika negen jaar geleden besloten het woonschip Joto te kopen, gelegen aan het Maas-Waalkanaal, nabij de sluis van Weurt. Met Diederika praatten we over wonen op een schip "onder de rook van het industriegebied van de jaren negentig".

De Orca

Foto L.J.

"De Joto was een parlevinker, een proviand-boot voor de schippers; zeg maar een supermarkt op het water. Lange tijd lag de boot aan de Weurtse kant van het kanaal. Maar bij de verbreding van het kanaal in de jaren zeventig kwam de boot aan de Oostkanaaldijk te liggen. De boot was al vier jaar leeg toen wij hem kochten."

De Joto dankte zijn naam aan de voornamen van de eigenaren, het echtpaar Heesackers. Die naam moest dus veranderd worden.

"Vergeleken met de boot van mijn ouders was dit een enorme boot. Ik had toen net een film gezien, Orca The Killer Whale, en die naam vond ik wel passen bij deze boot"

De Orca kan niet op eigen kracht varen. Bij een eventuele grote reparatie of, zoals negen jaar geleden, bij een keuring trekt een sleepboot de Orca naar de scheepswerf. De Orca is gebouwd als zeilschip en heeft dus geen motor. Nu is de familie toch niet van plan te varen.

"Varen met kinderen is niet ideaal. De jongens moesten dan naar de kostschool en dat vind ik niks. Een keer meevaren is leuk, maar niet als beroep."

De leefsituatie rondom de boot is flink veranderd in de afgelopen negen jaren. En eigenlijk alleen maar ten nadele.

"Veel van het groen is verdwenen. De bedrijven zijn veel groter geworden en we hebben steeds meer last van vuiligheid. Vooral bij oostenwind. Ik kan me van vroeger nog het oude witte bruggetje herinneren en de struiken aan de overzijde van het kanaal."

Rustig is het aan de Oostkanaaldijk nog wel. Tenminste wanneer je de ontploffingen van De Ruyter en Martens en de helicoptervluchten van Dibova niet meetelt!

"Met De Ruyter hebben we echt moeite. Die lelijke schroothoop ontsiert de omgeving nog meer dan die grote tanks hier tegenover. We hebben een enorme brand bij De Ruyter meegemaakt en we hadden toen het geluk dat de wind voor ons gunstig stond. En nog steeds hoor je af en toe een enorme knal van De Ruyter of van Martens en soms zie je een ontplofte tank in het kanaal drijven. Nu er meer op gelet wordt, vinden er wel minder ontploffingen plaats."

De buurt, hoe klein dan ook, is gezellig genoeg ("Je helpt elkaar wanneer het nodig is"), maar steeds vaker denken Albert en Diederika

aan een andere ligplaats.

"Je zit hier vlakbij een industriegebied waar nog steeds wordt uitgebreid. Wij komen niet in aanmerking voor sanering in verband met geluidsoverlast; dan hadden we hier maar niet moeten gaan wonen, wordt ons dan gezegd! Ook wordt het steeds drukker op het kanaal, vooral de toename op zondagen en 's avonds vallen op. En hard dat er gevaren wordt! Aan dat harde varen wordt niets gedaan, maar het veroorzaakt wel schade aan ons schip. De verzekering zegt dan dat wij maar ergens anders moeten gaan liggen. Maar in Nederland is het heel moeilijk een andere ligplaats te vinden, dus je zou bijna naar België moeten verhuizen. Maar hoe gaat het dan met het werk van je man en de school van de kinderen?"

Twee van de drie zoons van het echtpaar Van Well wonen op kamers. Zij hebben al meer afstand genomen van de boot. De jongste woont nog thuis, maar de kans dat die hier blijft wonen is ook niet zo groot.

"Ze maken in Nijmegen veel drukte over de centrale, maar laten ze maar eens een halve kilometer naar deze kant kijken. Ikzelf heb al enige tijd last van astmatische bronchitis en onze jongste zoon heeft last van zijn longen. Nog niet zo lang geleden had ik van die witte vlekken op mijn auto, daar is de milieupolitie nog bij geweest. En natuurlijk houden we de ramen aan de oostkant van het schip altijd dicht!"

De Orca aan de Oostkanaaldijk, zonder nummer, wordt door de eigenaars nog voortdurend liefdevol opgeknapt. Verrassend is de ruimte die het schip biedt en wonen op het water heeft echt iets. Maar of de ligplaats nabij het Haven- en Industrieterrein Oostkanaalhaven de beste is...?

LJ

"Martens Metaal B.V."

Deze firma gelegen aan aan de Handelsweg, in de buurt van De Ruiter B.V. verwerkt klein metaalafval. De aanvoer van schroot gebeurt over de weg door bedrijfs-wagens van Martens zelf.

De ferro-afvalstoffen worden in een schroot-schaar gebracht en geknipt. Een deel hiervan wordt afgevoerd en het andere deel van het schroot wordt verkleind in de shredderinstallatie (ijzerschoner), en vervolgens ook afgevoerd. Martens voegt voor de wijk Hees en buurbedrijven extra geluidsbelasting toe aan hetgeen al bij Boesewinkel en De Ruiter als onacceptabel wordt ervaren.

Ook het feit dat de provincie het bedrijf toestaat vijf maal per jaar s' nachts te werken, achtte onze vereniging onaanvaardbaar.

Samen met de vereniging Stedelijk Leefmilieu Nijmegen werd bij de Raad van State een beroepschrift ingediend.

Het beroepschrift tegen Martens werd op dezelfde dag behandeld als het beroepschrift tegen De Ruiter. Het resultaat is, dat de Raad van State advies zal vragen aan deskundigen van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne. Het advies van VROM maakt onderdeel uit van de hoorzitting die de Raad van State aan deze kwestie zal wijden.

Buurman De Ruiter Schroot wil dat beide bedrijven gelijk behandeld worden als het gaat om geluidsniveaus. (Nu mag Martens nog 10 decibel geluid meer produceren). Bovendien vreest De Ruiter concurrentie, maar daar liet de Raad van State zich niet door beïnvloeden. "Uw concurrentie-overwegingen zijn voor mij niet zo belangrijk", zei de staatsraad op de zitting, "ik ben meer geïnteresseerd in wat de bewoners ervan vinden".

Het beroepschrift is nog niet behandeld.

Foto L.J.

Het bijstoken van hout in de EPON-centrale "Gelderland"

Enkele jaren geleden heeft de Epon besloten de kolengestookte centrale "Gelderland" geschikt te maken voor het bijstoken met hout afkomstig van bouw-en sloopafval. Er zou dan per jaar in plaats van 45.000 ton kolen ca. 60.000 ton hout worden verstoekt. Op zich een goede zaak, want zodoende wordt ca. 5% minder kolen verstoekt, en door het verstoken van dit hout wordt er nog schone energie mee opgewekt in plaats van te storten als afval.

In februari 1994 heeft de Provincie Gelderland de nodige vergunningen verleend. In de vergunning op grond van de Wet inzake de Luchtverontreiniging staan een aantal voorwaarden genoemd, waaronder het bijstoken van dit afvalhout mag plaatsvinden. Er zijn in deze vergunning slechts voor een zeer beperkt aantal stoffen emissie (uitwerp uit de schoorsteen)-grenswaarden opgenomen. Tevens is in de vergunning gesteld, dat met de leverancier van het hout, dat in de vorm van houtchips wordt aangevoerd, kwaliteits-eisen moeten worden overeengekomen, z.g. acceptatievoorwaarden. Deze acceptatievoorwaarden moeten worden goedgekeurd door de Provincie.

Op 17 juli 1995 werden door de Epon deze acceptatievoorwaarden voorgesteld en een dag later op 18 juli 1995 door de Provincie goedgekeurd. Tot dan was de indruk gewekt, ook door de Provincie, dat het te verstoken hout geen vervuild afvalhout, dus schoon hout was.

Nu bleek echter dat het bij te stoken sloop hout absoluut niet schoon hoefde te zijn. Het mocht o.a. voor 30% uit spaanplaat en hardhout bestaan en 'in beperkte' mate verontreinigd zijn met b.v. geïmpregneerd hout, spoorbielzen etc. Er mochten geen losse verfdelstjes inzitten, vaste verfdelstjes dus kennelijk wel.

Volgens ons is er dan geen sprake meer van schoon sloop hout, maar van een gevaarlijke afvalstof. (o.a. arseenhoudend). Dit zou dan ook niet in een electriciteitscentrale mogen worden bijgestookt, maar verbrand moeten worden in een Afval Verwerkings Installatie, die onder veel lagere (strengere) emissie-waarden moet werken. Daarom hebben wij, samen met een drietal andere groeperingen bij de Raad van State een verzoek tot schorsing van het goedkeuringsbesluit (afgegeven door de Provincie) voor deze acceptatievoorwaarden ingediend. In dit verzoek hebben wij ook de aandacht van de Raad van State gevestigd op het feit dat in de vergunning slechts voor een gering aantal stoffen emissie-grenzen waren opgenomen. In werkelijkheid zit er in dit hout een aanzienlijk grote verscheidenheid aan stoffen, die o.a. dioxinen kunnen vormen.

In april 1996 werd deze aanvraag tot schorsing door de Raad van State ingewilligd. Dit had als gevolg, dat Epon met onmiddellijke ingang moest stoppen met het bijstoken van hout.

De Raad van State was niet overtuigd, dat bij verbranding van

deze houtspaanders, die voldoen aan deze eerder genoemde acceptatievoorwaarden, daadwerkelijk kon worden voldaan aan de emissie-eisen zoals die in de vergunning staan vermeld.

Daarna hebben de Provincie en de Epon diverse berekeningen uitgevoerd of laten uitvoeren door de KEMA. Bovendien had de Provincie al op 19 en 20 maart 1996 emissie-metingen uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van deze berekeningen en metingen werd vervolgens door de Epon aan de Raad van State opheffing van de eerder opgelegde schorsing gevraagd, nadat de Provincie in juni 1996 het ingediende bezwaarschrift ongegrond had verklaard.

Op 4 juli 1996 werd dit verzoek van Epon door de Raad van State behandeld.

Deze zitting duurde zeer kort. De Staatsraad vond het nu redelijk dat de schorsing m.b.t. het bijstoken van hout weer kon opstarten.

Echter hij voelde zich niet deskundig genoeg om op basis van alle rapporten en cijfers, die door beide partijen tot nu toe zijn aangevoerd, een eindoordeel te kunnen uitspreken. Hij gaf te kennen om een onafhankelijk advies te vragen aan het Bureau Adviseur Beroepen Milieubeheer.

Een dag voordat dit stukje voor De Stenen Bank werd geschreven hebben wij het betreffende rapport van het Adviesbureau ontvangen. Wij gaan dit uiteraard zorgvuldig bestuderen om ons standpunt hierover te kunnen bepalen. Verder actie zal daarvan afhangen.

Wij houden U op de hoogte.

Foto L.J.

De Ruiter Schroot B.V."

Aan onze kant van het Maas-Waalkanaal is het autowrakkenverwerkingsbedrijf van De Ruiter gevestigd. Dit bedrijf verwerkt op grote schaal autowrakken en ander licht schroot. Dit vindt plaats door het z.g. shredderen van de metalen. Zo ontstaat schroot dat later weer gebruikt kan worden voor de productie van nieuw staal.

De shredder(een schrootvermaler) is een zeer luidruchtige installatie waarin b.v. auto's geheel compleet in terecht komen, inclusief allerlei milieubelastende stoffen. De bedoeling is dat de wrakken "schoon" worden aangeleverd door autoslopers en leveranciers. Dat streven is verwoord in het provinciale autowrakkenplan, gebaseerd op de Afvalstoffenwet, maar is voorts nog geen sluitende praktijk. Tegen de in 1992 verleende vergunning, heeft de vereniging Dorpsbelang Hees bij de Raad van State een beroep schrift ingediend. Hoofdbezwaren waren o.a. geluidsoverlast, uitstoot milieubelastende stoffen en uitbreiding van de werktijden. Wij zijn niet de enigen die klachten hebben. Naburige bedrijven was de overlast al eerder tot aan de lippen gestegen. Zij hadden naast een beroep schrift, ook een schorsingsverzoek bij de Raad van State ingediend. Hierbij ging het vooral om de stof- en gasexplosies, veroorzaakt door niet verwijderde LPG-tanks, en trillingshinder. Kort samengevat is de situatie als volgt:

- De werkzaamheden van De Ruiter worden van 06.00 uur tot rond 22.00 uur gehoord.
- De veroorzaakte geluidhinder dringt tot diep in onze wijk door, tot op bijna 1 km!
- Zeer regelmatig worden mens en dier opgeschrikt door gasexplosies.
- De geluidsoverlast en explosies bezorgen de bewoners gevoelens van onveiligheid.
- Vrijkomende stofdeeltjes worden bij westenwind de wijk ingeblazen, dit komt onze gezondheid niet ten goede.
- Het was zinnig geweest als de provincie een onderzoek had gedaan wat de effecten zijn van de aanwezigheid van de Ruiter op het leefmilieu in Hees.

Ondertussen is een groot deel van onze bezwaren bij de Raad van State ingewilligd, en zijn een aantal belangrijke voorschriften uit de vergunning vernietigd, of gewijzigd.

Zo is o.a. de valhoogte teruggebracht van 4 naar 2 meter (minder geluid- en stof overlast), en heeft men De Ruiter de verplichting opgelegd om alle auto's voor ze de shredder ingaan, op de aanwezigheid van o.a. gastanks te controleren en deze te verwijderen. Het resultaat van dit alles is, dat het aantal explosies de laatste tijd flink is afgenomen, voorwaar een goed resultaat!

Op dit moment loopt er een zgn. startnotitie die moet resulteren in een M.E.R. (milieu effect rapportage) voor de Ruiter. Het bedrijf wil zijn capaciteit n.l. nog verder uitbreiden tot 110.000 ton autowrakken en 240.000 ton zgn. witgoed (koelkasten e.d.)

Dat betekent een verdubbeling van de huidige capaciteit! Wij hebben inmiddels op de startnotitie gereageerd, overigens al geruime tijd geleden.

Een antwoord hebben we nog niet ontvangen.

Hickson-Garantor

De papierfabriek van K N P weet U waarschijnlijk wel te liggen. Maar dat daar achter een bedrijf ligt, met de naam Hickson-Garantor, dat hout verduurzaamt, zal voor velen onbekend zijn. In de Stenen Bank van 1995 nr.2 hebben we aan dit bedrijf ruime aandacht besteed. Voor de duidelijkheid alles nog eens in het kort samengevat: Bovenstaand bedrijf verduurzaamt hout met voor mens en dier zeer schadelijke en kankerverwekkende stoffen, zoals o.m. arseen en chroom. Nu ligt er op het Hickson terrein een grote hoeveelheid van o.a. arseen opgeslagen. Aangezien wij in Hees er bijna met onze neus bovenop wonen, kunt U zelf nagaan wat er gebeurt bij een e.v.t. calamiteit.

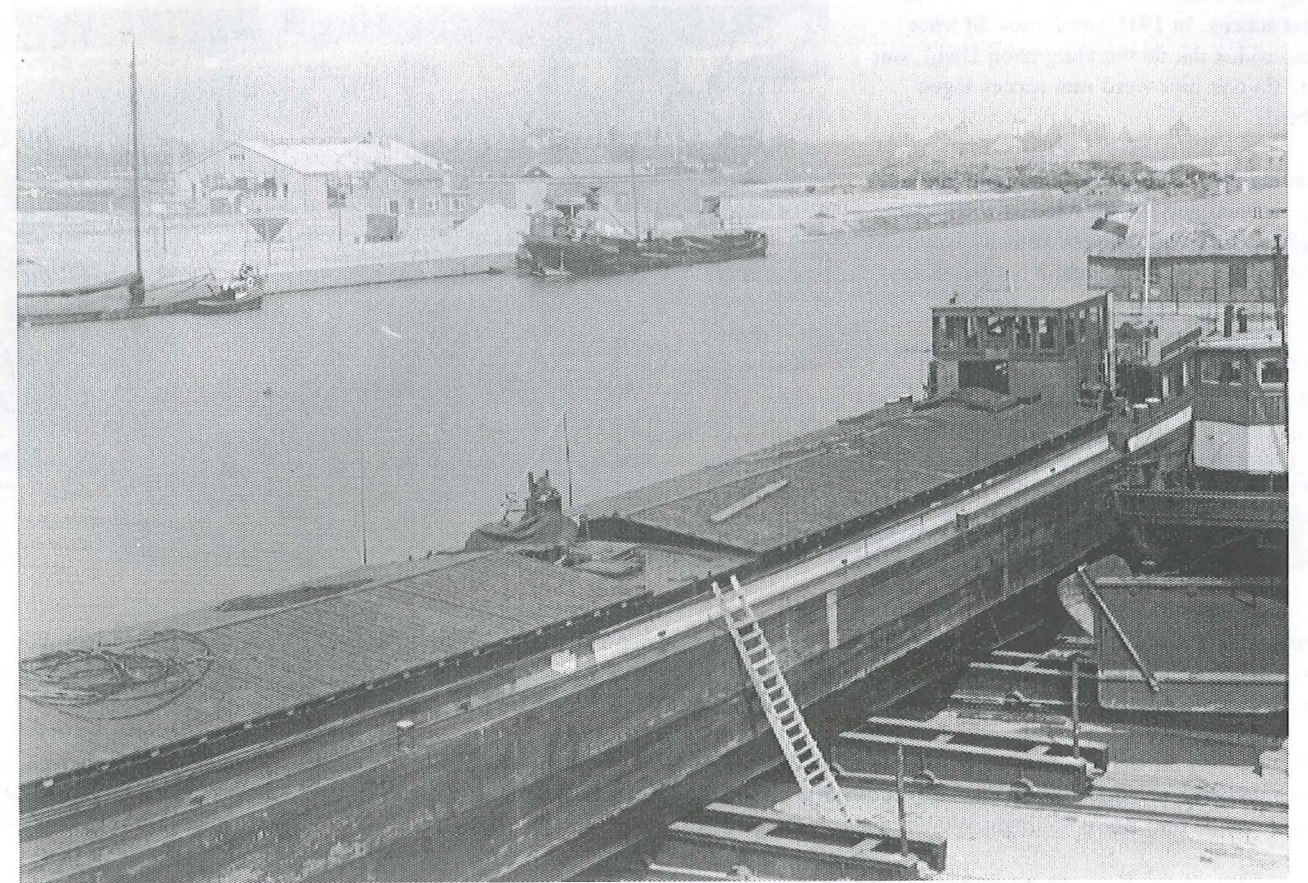
Bij brand b.v. met een bij ons veel voorkomende westen wind, kunnen zwaar giftige wolken zich over onze wijk verspreiden, met alle gevolgen van dien.

Naar aanleiding van de ramp in het Italiaanse plaatsje Seveso heeft de overheid bepaald dat wanneer een bedrijf meer dan 500 liter arseen opgeslagen heeft, er een veiligheidsonderzoek moet plaatsvinden. En in dit laatste zit hem nu de kneep, want volgens opgave van Hickson ligt er 498 liter!! van dit zeer gevaarlijke goedje opgeslagen.

Maar er komt nog meer gevaar om de hoek kijken. Het productieproces geeft ook reden tot zorgen. Hoe gaat dat in zijn werk? Het nog te behandelen hout wordt op karretjes in een ketel gereden met daarin een verduurzamingsmiddel. Om er voor te zorgen dat het middel tot in de kern van het hout doordringt, vindt er in de ketel een nabehandeling plaats door middel van hete stoom. Wanneer de karretjes naar buiten gereden worden, komen de dan vrijkomende giftige dampen in de open lucht, en de rest laat zich raden.

Onze vereniging heeft vorig voorjaar e.a. aangekaart bij B&W, maar de raadscommissie m.u.v. De Groenen, kon niets doen omdat het middel nog niet bij wet verboden is. In 1990 schreef de toenmalige minister Alders van VROM aan de Tweede kamer dat hout verduurzaamt met het door Hickson geproduceerde inpregneermiddel (zgn. wolmanzouten) zoveel zware metalen als chroom en arseen bevat, dat het in de afvalfase als gevaarlijk afval beschouwd moet worden. Op dit moment gaat dit afval echter naar de Epon-centrale. In 1990 heeft de Tweede kamer een motie aangenomen om met spoed een einde te maken aan het gebruik van arseenhoudende inpregneermiddelen. De motie is door de regering nog steeds niet uitgevoerd. Hickson zelf doet uiterst geheimzinnig over de samenstelling van het inpregneermiddel. Zij passen het n.l. niet alleen toe, maar vervaardigen het ook! Het is ons inmiddels gebleken dat dit inpregneermiddel in werkelijkheid nog schadelijkere stoffen bevat, dan het etiket op de verpakking vermeldt. Wij houden U op de hoogte.

Het Maas-Waalkanaal 1909-1927

Het industrieterrein en haven in aanbouw, april 1952

Foto Gemeente-Archief

Er zullen in Hees nog mensen wonen, die zich herinneren dat het Maas-Waalkanaal er NIET was. Maar voor de meeste mensen is het kanaal er altijd geweest. Met soms (bij hoog water) de last van een open brug bij de sluis in Weurt en vaker (zoals de afgelopen winter) de wind tegen bij het beklimmen van één van de kanaalbruggen.

De geschiedenis van het kanaal is betrekkelijk jong en de beslissing om het kanaal te graven is, voor Nederlandse begrippen, snel genomen. Aan de wieg stond de "Maas- en Waalkanaal-Vereeniging", opgericht in 1909 en in 1928 onthouden na het bereiken van haar doel. Trots wees een der initiatiefnemers van het eerste uur, C.A.P. Ivens, in een terugblik op de rol die Nijmegen heeft gespeeld bij de aanleg van het kanaal.

"Wij allen hebben dit kanaal kunnen zien ontstaan. Het is onder onze oogen in 7 jaar tijds "gegroeid". Dit kanaal is in Nijmegen bedacht; de ideeën om zoo'n kanaal te graven zijn in Nijmeegsche hoofden ontstaan, door Nijmeegsche krachten uitgewerkt, tot heil van de binnenscheepvaart van geheel Nederland."

Het begon dus in 1909. In januari van dat jaar schreef de hoofdredacteur van De Gelderlander, M.J.M. van Poll, in zijn "Nijmeegsche Aanteekeningen" over het nut van een verbinding tussen de Maas en de Waal, wat hem betreft lopende van Mook naar Nijmegen. Maar, zo stelde hij, "...dit alles is nog toekomstmuziek, die als op heel verren afstand klinkt."

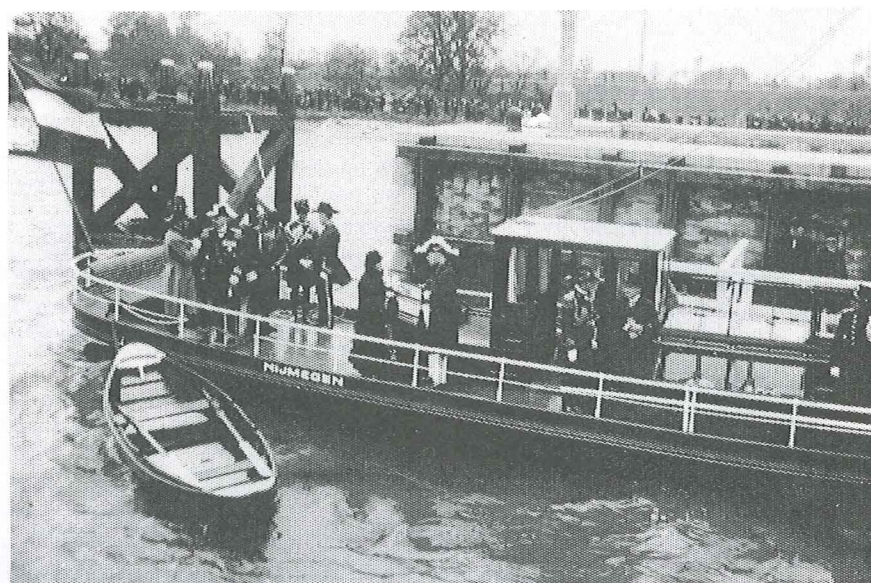
Hij vergiste zich. In Nijmegen kwam een discussie op gang en nog in 1909 werd op initiatief van de Nijmeegsche Handelsvereniging de Maas- en Waalkanaal-Vereeniging opgericht. Voorzitter werd J.K. Kempees, secretaris was C.A.P. Ivens en een der bestuursleden was de ons niet onbekende arts en voorzitter van de Vereniging Dorpsbelang, J.J. de Blécourt.

En ook de minister reageerde snel. Voor het eerst kwam een toekomstig Maas-Waalkanaal voor op de begroting van Rijkswaterstaat voor het jaar 1913. De minister koppelde het kanaal aan de kanalisatie van de Maas, zodat het scheepvaartverkeer vanuit Zuid-Limburg tot aan de Waal gemakkelijker zou verlopen. Alleen het exacte tracé vormde in die jaren nog onderwerp van discussie. Het ministerie opperde een verbinding te graven tussen Appelteren en Druten, of anders tussen Grave en Druten. Hiertegen kwam de vereniging in het geweer.

Vele publicaties, maar vooral druk op autoriteiten, kamerleden en de minister moesten de beleidsmakers overtuigen van de enige juiste oplossing: een kanaal tussen Heumen en Nijmegen. Met succes. In 1915 werd voor dit tracé gekozen, zij het dat de monding nabij Ewijk was bedacht. En ook hier werd met succes tegen "gelobbied".

De monding nabij een grote stad zou in alle opzichten verstandiger zijn en wat zou er rondom een eindpunt bij Ewijk kunnen komen? Ivens schreef hierover in zijn terugblik het volgende.

"Er werd aangetoond, dat het gevaar niet denkbeeldig was, dat een ver weg gelegen mond, als ware een bijna "clandestiene" stad met slechte verlichting, minder goede woningtoestanden, politie, onderwijs, enz. zouden kunnen doen ontstaan."

Opening van het Maas-Waalkanaal 27-10-1927

Foto Gemeente-archief

Bestuurslid De Blécourt bleef oog houden voor de belangen van Hees en Neerbosch. Het kanaal zou Hees en Neerbosch doormidden snijden. Op zijn aandringen werd het kanaal iets verder naar het westen gepland en er zouden voldoende boogbruggen voor de bevolking worden gebouwd om aan de andere kant van het kanaal te komen.

In 1920 werd met de werkzaamheden begonnen en op 27 oktober 1927 openden koningin Wilhelmina en haar man, prins Hendrik aan het einde van de ochtend het Maas-Waalkanaal bij de sluis in Weurt. Die middag vereerden zij Nijmegen met een bezoek en een rondtocht. Op bovenstaande foto ziet u koningin Wilhelmina in gesprek met de Minister van Waterstaat Mr. van der Vehte op het waterstaatsbootje.

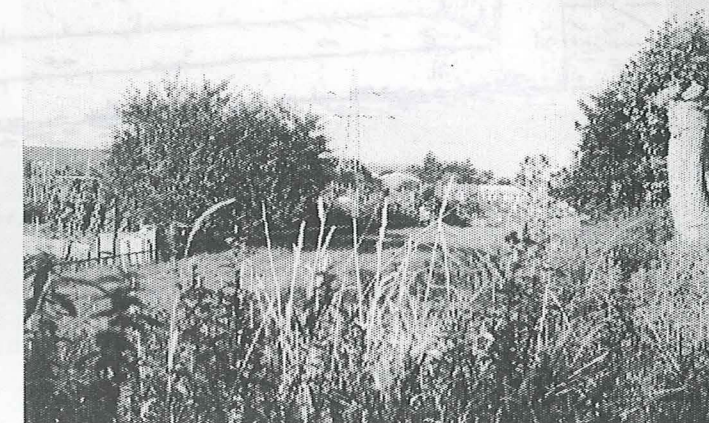
Het uiteindelijke kanaal was 13,4 km. lang, de bodembreedte bedroeg 40 m. en de diepte in het midden was 4 m. De doorvaarwijdte van de sluisen in Heumen en Weurt waren, in het oorspronkelijke plan, respectievelijk 16 en 14 m. Het gehele werk had 12 miljoen gulden gekost.

Met het besluit het kanaal aan te leggen kwam ook de gemeente Nijmegen in actie: het Maas-Waalkanaal kon uitstekend behulpzaam zijn bij de bevordering van de handel en industrie. In 1917 werd een commissie ingesteld onder voorzitterschap van wethouder Van der Waarden. In deze commissie namen onder andere ook de heren Ivens en De Blécourt zitting. De commissie pleitte voor de aanleg van een haven- en industrieterrein bij de sluis.

Met dit plan zag de gemeente definitief af van een haven- en industriegebied aan de oostzijde van de stad, in de Ooypolder! Om het westen van Nijmegen al wat beter bereikbaar te maken werd reeds in 1922 de elektrische tram van Nijmegen naar Neerbosch geopend. Het rijk steunde de visie van de gemeente en hield er bij de aanleg van het kanaal ook rekening mee. Zo mocht de sluis bij Weurt een doorvaart krijgen van 16 in plaats van 14 m. om grotere schepen door te kunnen laten. Alleen moest de gemeente Nijmegen die extra 2 meter zelf betalen!

Het uiteindelijke haven- en industrieterrein kwam er pas na de Tweede Wereldoorlog. In 1948 werd aan de oostkant van het kanaal begonnen met de aanleg van een bedrijventerrein en in 1951 vestigden zich er de eerste bedrijven. Het terrein van 18 ha. was in 1953 al volledig bezet, zodat er een tweede terrein, van 23 ha., beschikbaar werd gesteld. En om het verhaal van het kanaal compleet te maken: in 1963 werd het plan gepresenteerd voor de aanleg van een haven- en industrieterrein aan de westkant van het kanaal.

L.J.

Twee zeldzaam geworden schilderachtige plekje's op het industrieterrein:

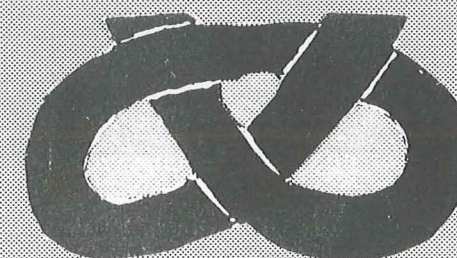
De volkstuintjes aan de Ambachtweg en de fraaie gevelsteen van het voormalige schipperscafé aan de Nijverheidsweg

Foto's L.J.

Wie bakker Wesseling kent

wil geen ander

die is verwend

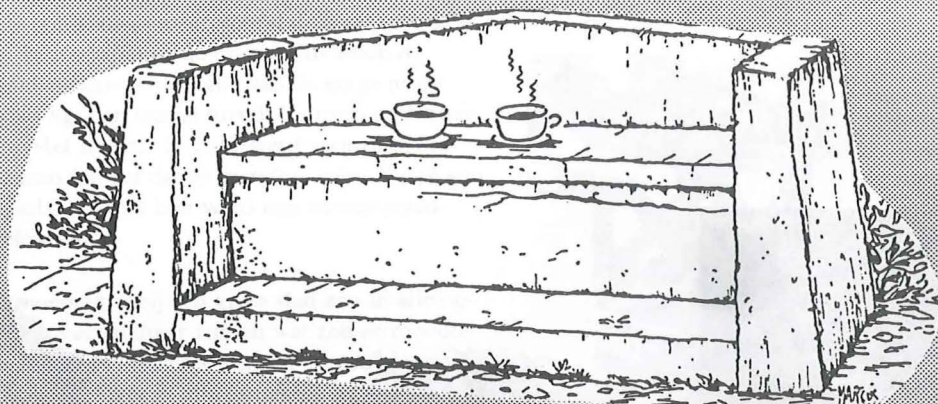
Sinds 1950

BAKKERIJ WESSELING

Korte Bredestraat 26
Tel. 3771659

Lange Hezelstraat 31
Tel. 3226124

Nijmegen

WIE WAT WAAR

De Stenen Bank is een uitgave van de Vereniging Dorpsbelang Hees. Deze vereniging streeft naar het behoud van het landelijk karakter van het voormalige kerkdorp Hees.

Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelang Hees:

G.C.M. van Zijll de Jong-Lodenstein
Voorzitter
Meloestraat 22
Tel. 3771125

H. Pesch (Secretaris)
Meloestraat 12
Tel. 3772414

E. M. Beumer (Penningmeester)
Ananasstraat 3
Tel. 3774047

J.J.P. van Dijk (Bestuurslid)
Bredestraat 15
Tel. 3773533

L.W.P. Janssen (Bestuurslid)
Ananasstraat 1
Tel. 3786877

W.J.M. Janssen (Bestuurslid)
Dennenstraat 104
Tel. 3772710

Redactie-adres:

Ananasstraat 3
6543 ZH Nijmegen
Tel. 3774047

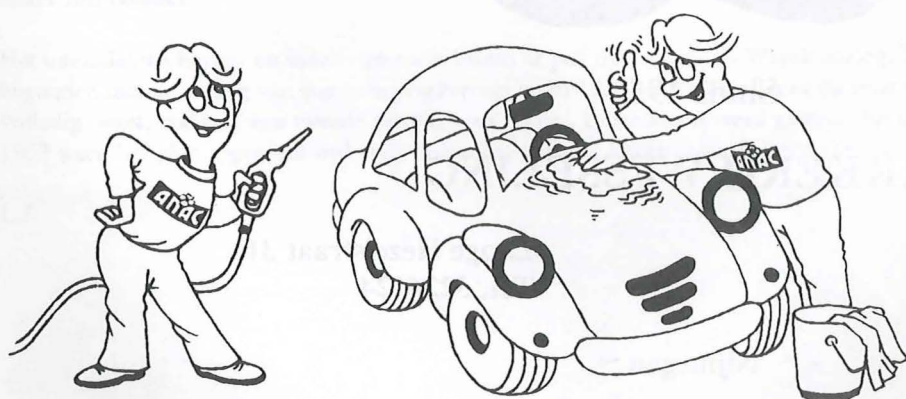
Redactieleden:

E. M. Beumer
C. J. de Vries
L. W. P. Janssen
E. H. M. Scholten

Lid worden:

Mensen, die lid willen worden, kunnen contact opnemen met het bestuur of de redactie van de vereniging. Hiervoor wordt slechts een gering bedrag gevraagd van f 12,50 per jaar, over te maken op giro nr. 349955. Dankzij het grote ledenaantal heeft de vereniging de afgelopen jaren al veel kunnen bereiken.

Let op:
Kopy inleveren voor
23 november 1996 op
het redactieadres:
Ananasstr. 3
6543 ZH Nijmegen.
Begin december ver-
schijnt het volgende
nummer.

TANK, WAS EN KART MET PLEZIER

